

– створювати умови для розвитку підприємництва та добросовісної конкуренції між медичними закладами різної форми власності, а також для розвитку соціального партнерства між державними та приватними медичними представниками та допускати їх участь у соціальних проєктах.

Література:

1. Чорний В. В. Удосконалення системи управління якістю надання медичних послуг (на прикладі КНП «Шаргородська ЦРЛ», м. Шаргород): дипломна робота, 2020 р., 119 с. С. 6-7.

2. Деякі питання безперервного професійного розвитку лікарів : Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 22.02.2019 р. № 446. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0293-19#Text>

3. Левицька О. О. Проблеми вітчизняної системи охорони здоров'я в сучасних соціально-економічних умовах. *Проблеми та перспективи розвитку економіки і підприємництва та комп'ютерних технологій в Україні* : зб. тез за матеріалами VIII наук.-техніч. Конф. наук.-пед. працівників, 26-31 березня 2012 року / Національний університет "Львівська політехніка", Інститут підприємництва та перспективних технологій. Львів, 2012. С. 36–38.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-287-9-37>

СУЧАСНА ПРАВОВА ДЕРЖАВА: ЦІННІСТЬ І ВЛАСТИВОСТІ ЇЇ КОНСТИТУЦІЇ

Дмитрук Ірина Миколаївна

кандидатка юридичних наук,

доцентка кафедри морського та господарського права

*Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова
м. Миколаїв, Україна*

На початку третього тисячоліття сучасні світові події спонукають задуматися над визначенням «права держава». Поява нових наукових досліджень, активний розвиток технологій, виникнення незвіданих викликів перед людством змінюють структурування правових відносин, установлюючи особливе місце для країни в цивілізаційних процесах.

Відповідно до новітніх тенденцій, будь-яка держава вже не вважає свою роль основною чи базовою. Її ключові функції нині спрямовуються до надання відповідних послуг, піднесення комфортності життя громадян,

підкування про них, гарантуючи реальне існування двох дефініцій: безпека та гідність. Зосереджуючи увагу на особистості, правовому статусі та забезпеченні прав і свобод, вона намагається успішно виконувати покладені конституційні зобов'язання.

Правова держава – це, перш за все, дотримання принципу верховенства права. Підтримання високого рівня правосвідомості громадян та визнання закону, як основного регулятора всіх суспільних відносин, надає хорошу можливість у забезпеченні гідного проживання в своїй країні.

Тісний взаємозв'язок основних конституційних стандартів з реальними суспільними відносинами та можливості діючого законодавства швидко і ефективно врегульовувати їх підкреслюють високий ступінь дотримання принципу верховенства права в такому суспільстві. Цінність Конституції в контексті дослідження поняття «правова держава» проявляється реаліями буденного життя, рівнем достатку громадян, соціально-економічним розвитком країни, ефективним функціонуванням державних органів.

Конституція, як основний регулятор, має забезпечувати всі вказані у ній права та свободи. Вона зобов'язана бути не лише технічно створеним нормативно-правовим документом, який відображає суверенітет держави, а й тією правовою опорою, силою прямої дії, на яку спираються громадяни.

Всі правові механізми, що передбачаються в Конституції, повинні бути чітко визначеними і однозначно трактуватися. Адже конкретні конституційні норми є стверджуючим джерелом для інших галузей права.

Якщо спробувати розмежувати властивості Конституції у правовій державі та її ціннісний напрямок з позиції найважливішої складової – громадянина, то можна запропонувати такі аспекти:

- економічний, щодо встановлення стандартів соціально-економічного добробуту населення;
- правовий, щодо функціонування ієрархічної системи нормативно-правових актів, які врегульовуватимуть всі суспільні відносини;
- ідеологічний, щодо визначення статусу мови, віри, релігії, забезпечення ряду свобод, зокрема, свободи слова, свободи віросповідання, свободи світогляду та інших;
- державного управління, щодо встановлення взаємодії між гілками влади, наявності структурованого державного апарату, діяльність якого направлена на забезпечення комфортного життя населення, надання адміністративних послуг.

Запропоновані критерії є важливими, але цей перелік невичерпний. Його можна доповнювати, змінюючи підхід до класифікації. При цьому головне завдання основного закону держави полягає у формуванні системи правового регулювання та політичної сили, дієвих механізмів захисту прав і свобод громадянина, закріплення взаємовідносин між людиною і державою.

Сучасна правова держава в основі своєї діяльності повинна твердо опиратися на всі положення та норми Конституції, як фундаментального закону. Такий підхід найбільш яскраво підкреслюватиме базову цінність документу.

Систематичне порушення норм Конституції, неточне трактування, підміна деяких положень та стандартів, які затверджені від імені народу, призводить до того, що вона стає лише формальним нормативно-правовим актом, втрачає свою сакральність і велике призначення. Держава, в якій службовці та громадяни дозволяють собі не дотримуватися норм Конституції, приречена на ганебне існування. В подібній країні основна цінність – це власний інтерес, попри порушень прав інших громадян. Через це виникають і продовжують розвиватися такі негативні явища як правовий нігілізм, корупція, «телефонне право» та інше.

Політика подвійних стандартів призводить до того, що громадяни перестають відчувати себе в безпеці. Вони втрачають ті реальні механізми захисту своїх порушених прав, знання яких може вберегти їх від подібного, гублять віру в дієвість держави. В таких країнах росте рівень безгрошів'я. Населення опускається на щабель нижче по піраміді Маслоу, перестаючи дбати про свої духовні стандарти, виживаючи з дня в день, мінімально забезпечивши власні фізіологічні потреби.

Констатація вищезазначеного підкреслює реальну дієздатність фактичної конституції. Тобто, Основний закон держави повинен предметно відображати буденні суспільні відносини. Чим більша розрізненість між конституційними нормами життя суспільства, тим вищий ризик назвати таку конституцію фіктивною.

Концепція правової держави свідомо передбачає прихильність усіх громадян до високої культури права, їх обізнаність із життєво необхідними юридичними законами, а також уміння й навички по використанню в практичному житті [1]. Сьогодні нагальною є потреба в підвищенні рівня правової культури, правосвідомості громадян і якості організації правового виховання [2].

Саме тому необхідно посилювати позиції правового виховання, правової освіти та навчання для того, щоб підвищити рівень правосвідомості громадян. Формуючи принципове бачення підростаючого покоління до права та його непохитних принципів, суспільство з легкістю дійде до позицій правової держави. Одним із найважливіших завдань кожної країни є виховання таких громадян, які стануть високими професіоналами, поважаючи при цьому свої права і не порушуючи прав інших. Закріплені в Конституції положення про правову державу ще не є підставою вважати її саме такою. Лише наявність прямих підтверджуючих фактів зможе чітко закріпити повне дотримання принципу верховенства права, законності та інших принципів.

Підсумовуючи викладене, можна стверджувати – що найважливішою цінністю є її громадяни. В частині гарантування для них належного добробуту, поряд з іншими факторами, важлива роль відводиться нормам і положенням Конституції. Вона має бути фактичною, відображати реальні можливості в країні, правомірно врегульовувати суспільні відносини та бути надійною опорою для всього населення.

Література:

1. Рабінович П.М. Основи загальної теорії права і держави : навчальний посібник. Київ, 1994. 236 с, с. 27.
2. Касинюк Л.А., Мельник Е.А. Правова держава та проблеми її встановлення в Україні. Юридичний науковий електронний журнал. № 6. 2019. С. 30.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-287-9-38>

ВЗАЄМОДІЯ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ І ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА ЯК ОСНОВА ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА

Дубинський Олег Юрійович

*доктор юридичних наук, професор,
проректор з науково-педагогічної роботи,
економічних, юридичних та соціальних питань,
професор кафедри морського та господарського права
факультету морського права*

*Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова
м. Миколаїв, Україна*

Сьогодні яскраво доводить, що реальний захист прав людини і громадянина, їхні свободи та законні інтереси можуть бути дотримані та реалізовані лише в умовах функціонування правової, демократичної і соціальної держави, яку сьогодні будує Україна та захищає її цінності, які намагається зруйнувати російська країна-агресор та терорист.

Саме тому, нині досить важливим є втримання та подальший розвиток тих цінностей, які характеризують державу як правову, демократичну і соціальну, що дозволяють подальшому розвитку міцного громадянського суспільства, сприяють посиленню державотворчих процесів, які проявляються у зміцненні стійкості інституцій усіх гілок влади та